

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1361>

Geliş Tarihi: 12.08.2018

Kabul Tarihi: 27.11.2018

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ KUT'ÜL AMARE SAVAŞINA İLİŞKİN ALGILARININ METAFORLAR YOLUYLA ANALİZİ¹

Celal MUTLUER²

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşına ilişkin algılarını metafor analizi yoluyla incelemektir. Araştırma verileri sosyal bilgiler programına devam eden 150 (1., 2. 3. ve 4. sınıf) öğretmen adaylarından toplanmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış açık uçlu soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılardan “Kut'ül Amare savaşı.... gibidir. Çünkü ...” ifadesini metafor kullanarak doldurmaları istenmiştir. Katılımcıların Kut'ül amare savaşı kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar ve mantıksal dayanakları araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur. Öğretmen adaylarından elde edilen bu verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz ve içerik analizi tekniği birlikte kullanılmıştır. Üretilen tüm metaforlar ve gerekçeleri incelenerek ortak özellikleri tespit edilmiş ve bunları temsil edebileceği düşünülen temalar oluşturulmuştur. Elde edilen veriler ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kutül amare savaşı kavramına ilişkin 61 geçerli metafor geliştirdikleri anlaşılmıştır. Bu metaforlar 6 tema çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bunlar; “kazanılan büyük zafer olarak Kut'ül Amare savaşı”, “bağımsız yaşama arzusu olarak Kut'ül Amare savaşı”, “mücadele olarak Kut'ül Amare savaşı”, “geçmişin bilgisi olarak Kut'ül Amare savaşı”, “yıkım olarak Kut'ül Amare savaşı”, “umut olarak Kut'ül Amare savaşı” dır. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforlar arasında ilk sırayı kazanılan büyük zafer olarak Kut'ül Amare savaşı metaforu oluşturmaktadır. Kullanılan metaforların fazlalığı ve metaforların birbirinden farklı olması öğrencilerin Kut'ül Amare savaşı kavramına ilişkin algısının gelişmiş olduğunun bir sonucudur.

Anahtar Kelimeler: Kut'ül Amare Savaşı, Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı, Metafor

¹ Bu çalışma 4-6 Mayıs 2017 tarihinde yapılan Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Celal MUTLUER, İzmir Tanı Koleji Ortaokulu, Sosyal Bilgiler Öğretmeni

The Analysis Of Social Studies Teacher Candidates' Perception Of Kut'ül Amare War By Metaphors

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyse the perceptions of the social studies teacher candidates about kutül amare war through the analysis of metaphors. The data of the research were collected from 150 teacher candidates(1.2.3. and 4. grades) who continue in their social studies program. The participants were asked to answer questions such as “Kutül Amare war is likeBecause ...” by using metaphors. These metaphors they produced and their logical bases formed the basic data source of the research. While resolving the data collected from the candidates, descriptive analysis and content analysis techniques were used. All the metaphors produced and their reasons were analysed, their common qualities were identified and the themes which are thought as the representatives of those metaphors were formed. In the light of the data obtained it is understood that social studies teacher candidates could produce 61 valid metaphors about kutül amare war. These metaphors were evaluated within 6 themes. Those are; “kutül amare war as a big victory won” “kutül amare war as a desire to live independently” “kutül amare war as a struggle” “kutül amare war as the history information” “kutül amare war as a demolition “ kutül amare war as a hope”. As a result of the study, among the metaphors produced by the candidates “kutül amare war as a big victory won” took the first place. The excessive and diversive use of metaphors is the result of students' having an enhanced cognition about kutül amare war.

Key Words: Metaphors, Social Sciences Theacher Candidate, Kut'ül Amare War

Giriş

Tarih dersleri, eğitim ve öğretimin mihver derslerindedir (Candan ve Koçer, 2013). Dünyanın neresinde olursa olsun her ülke, kendi eğitim sisteminin elverdiği ölçüde tarih dersini belli amaçlar doğrultusunda işlemeye ve geliştirmeye çalışır. Geçmişten kaçmanın olanaksız olduğu günümüzde insanın dünyanın bugünkü hali ve şartları ile değişik toplumlara, günümüz ile geçmiş arasındaki bağlantıları iyi bir şekilde anlamaları için geçmişi en iyi şekilde öğrenmeleri gerekmektedir (Dinç, 2006). Tarih eğitimi sürecinde edinilen bilgilerin pekiştirilmesi, bilgilerin kullanılması ile mümkün hale gelir. Bunun için bireyin edindiği bilgileri kavramlara dönüştürmesi gerekir. Öğretimi yapılan alan ilgili temel kavramların bilinmemesi durumunda sağlıklı öğrenmelerin oluşması mümkün değildir (Demircioğlu,2010). Tarihsel olayların belli kavramlarla ifade edilmesi zorunluluğu, onların içerdikleri düşüncüyü kavrayabilmenin ilk şartı olarak görülmektedir (Candan, 2009). Tarih

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının
Metaforlar Yoluyla Analizi

derslerinde geçmişin ve bu günün öğrenilebilmesi için, tarihle ilgili temel kavramların bilinmesi zorunludur. Bu çerçevede, öğrencilerin tarihsel düşünce ve anlayışlarının şekillenmesi ve gelişmesinde tarihi kavramlar belirleyici rol oynar (Akınoğlu ve Arslan, 2007). Dilek'e (2007;7) göre kavramsal anlama tarih derslerinde üzerinde en çok durulması gereken noktalardan birisi olarak belirtilmiştir. Doğan (2015;374) göre tarih derslerinde kullanılan kavramların taşıdıkları anlamlara yönelik öğrencilerde ortak görüşlerin olduğu gibi kavramlara yönelik algıların ayrışması da söz konusu olabilir. Diğer taraftan çeşitli eğitim kademelerinde benzer içerikli öğretim programları çerçevesinde tarih dersleri alan öğrencilerin derste geçen kavramlara yönelik birbirleriyle aynı yönde algıya sahip olmaları ve benzer nitelikte metaforlar üretmeleri de beklenmektedir. Metafor en basit ve en sade haliyle dolaylı anlatım olarak düşünülmektedir. Metafor bir yerden bir yere taşımak anlamına gelen Yunanca metapherein kelimesinden türemiştir (Stanley, 1994). Türk Dil Kurumu sözlüğünde metafor; mecaz anlamda bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz, bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek şekilde kullanma olarak açıklanmıştır (www.tdk.gov.tr).

Saban (2004;133) göre metaforlar olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan birisidir. Lakoff ve Johnson (2005,) metaforları özellikle karmaşık kavramlar ile ilgili olarak düşünceyi şekillendiren zihinsel yapılar olarak açıklamıştır (Çev. Demir, Gökmen, 2005).

Arslan ve Bayrakçı (2006;102) tarafından metafor olgusu, bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması olarak ifade edilmiştir. Bu bağlamda, metaforlar yeni bilginin daha önceden bilinen eski bilgiler ile benzerliklerini bularak ilişkiler kurulmasını sağlar ve böylece yeni bilginin somut olarak açıklanmasına yardım eder (Senemoğlu, 2005). Son yıllarda dünyada olduğu gibi ülkemizde de metaforların bu amaçla eğitimde kullanıldığına rastlanmaktadır. Bu araştırmayla sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kutul Amare savaşını nasıl algıladıkları yansıtılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare Savaşı kavramına yönelik algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları Kut'ül Amare kavramını açıklamada hangi metaforları kullanmaktadır?

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, Kut'ül Amare kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

Yöntem

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşına yönelik algılarını açıklamada kullandıkları metaforları tespit etmeyi amaçlayan bu çalışma, betimsel tarama modelinde nitel bir araştırmadır. Veri toplama ve yorumlama sürecinde nitel araştırma yöntemleri desenlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, farkında olduğumuz ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim çalışmalarında belli bir olguya ilişkin bireysel algıların veya perspektiflerin ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2012). Araştırmalarda metaforların kullanımı bir durum, olay ve olguyu var olduğu haliyle betimlemede ve çalışılan konu, olgu, olay ve durum hakkında sağlam zengin bir resim kurmada oldukça yararlıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2012). Saban (2009;286) de nitel araştırmalarda ulaşılan karmaşık bilgilerin açık ve anlaşılır hale dönüştürülmesinde, metaforların çok kullanışlı olduğunu belirtmektedir. Araştırmada öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşına yönelik geliştirdikleri metaforlar incelenerek, Kut'ül Amare savaşı ile ilgili algıları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın katılımcılarını 2016-2017 akademik yılı bahar döneminde İzmir'de bir üniversite bünyesinde İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı 1. 2. 3. ve 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Çalışmaya 86'sı (%57,3) bayan ve 64'ü (%42,7) erkek olmak üzere toplam 150 sosyal bilgiler öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılar hakkında bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının
Metaforlar Yoluyla Analizi

Tablo 1: Katılımcılar Hakkında Bilgi

Sınıf	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	Toplam
Bayan	16	20	23	27	86 (%57,3)
Bay	12	16	21	15	64 (%42,7)
Toplam	28 (%18,6)	36 (%24)	44 (%29,4)	42 (%28)	150

Tablo 1 incelendiğinde 28, 1. sınıf öğrencisinin 16'sının bayan 12'sinin bay; 36, 2. sınıf öğrencisinin 20'sinin bayan 16'sının bay; 44, 3. sınıf öğrencisinin 23'ünün bayan 21'inin bay; 42, 4. sınıf öğrencisinin 27'sinin bayan 15'inin bay olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen Kut'ül Amare Metaforu Görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşı kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla öğretmen adaylarının her birine “Kut'ül Amare Savaşı ... gibidir. Çünkü.... “sorusu yöneltilmiş ve Kut'ül Amare savaşı hakkında bir metafor geliştirmeleri istenmiştir. Araştırma formunda çünkü kavramına da yer verilerek, katılımcıların Kut'ül Amare kavramına ilişkin ürettikleri metaforlar için bir gerekçe sunmaları istenmiştir. Öğrencilerin metafor çalışmasıyla daha önce karşılaşmamış olduğu varsayılarak, öğrencilerde farklı konulardan metafor örnekleri sunulmaya çalışılmıştır. Metafor örnekleri sunulurken öğrenciyi etkileyecek ve yönlendirecek örneklerin verilmemesine dikkat edilmiştir.

Verilerin Analizi

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare kavramı üzerine ürettikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması sürecinde metafor analizinin kullanıldığı bir çok çalışmadan faydalanılmıştır (Saban, 2009, Semerci, 2007, Öztürk, 2007, Cerit, 2008, Yalçinkaya, 2013, Soydaş, 2010, Özbaş, 2012, Kılcan, 2013, Özbaş ve Aktekin, 2013, Şahin ve Baturay, 2013, Tuna ve Budak, 2013, Keçe, 2014, Mutluer, 2014, Doğan, 2015). Bu bağlamda öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar şunlardır; (1)

eleme ve arıtma, (2) derleme ve kategori geliştirme, (3) geçerliliği ve güvenilirliği sağlama, (4) verileri bilgisayar ortamına aktarma aşamasıdır.

Çalışmada ilk olarak araştırmaya katılan öğretmen adaylarından toplanan anket formları dikkatlice değerlendirildikten sonra geçici bir metafor listesi oluşturulmuştur. Daha sonra herhangi bir metaforun kullanılmadığı ve birden fazla metaforun kullanıldığı çalışma kâğıtları araştırmadan çıkarılmıştır. Çalışmanın ikinci aşamasında 143 katılımcı tarafından ortaya konulan 61 adet geçerli metafor 6 kategori altında toplanmıştır. Üçüncü aşamada araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmacı tarafından yapılan sınıflandırmalar ile alan uzmanı tarafından yapılan sınıflandırmalar karşılaştırılarak tutarlılık düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) formülü (güvenirlilik= görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı x 100) kullanılarak yapılan güvenirlilik analizi sonucunda yüzde 90.6 oranında bir tutarlılık olduğu tespit edilmiştir. Miles ve Huberman (1994) göre iki farklı uzman tarafından yapılan sınıflandırmaların karşılaştırılmasında %90 ve üzeri tutarlılığın sağlanması çalışmanın güvenilirliğinin kanıtlanması için yeterlidir (Akt. Saban, Ahmet 2009;288) Son olarak ulaşılan veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının “Kut’ül Amare” kavramına yönelik kullandıkları metaforlara ilişkin veriler tablolar halinde gösterilerek bu bölümde yorumlanmıştır. Tablo 2’de Kutül Amare kavramı ile ilgili öğretmen adayları (N=143) tarafından üretilen 61 metafor ve frekansları yer almaktadır.

Tablo 2: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Kut’ül Amare” Kavramına İlişkin Geliştirdikleri Metaforlar ve Frekansları

Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f	Metafor	f
Zafer	1	Futbol	3	Sahaf	2	Hastalığı	1
	4	maçı				Yenme	
Aslan	1	Tozlu raf	3	İnanç	1	Maçın ilk	1
	2					dakikalar	
					1		
Kurt	8	Kan	3	Bayram	1	Bahar	1
Kaplan	6	Oruç	2	Güç	1	Yıldız	1
Çanakkale	6	Dolunay	2	Işık	1	Ekmek	1
Bayrak	5	Umut	2	İngilizler	1	Araba	1
						Kurtuluş	1

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut’ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının
Metaforlar Yoluyla Analizi

		İşığı	için hezimet	Yarışı	a Açılan Yol	
Güneş	4	Para	2 Şampiyonlu k	1 Kılıç	1 Karanlık	1
Destan	4	Nefes	2 İstanbul’un fethi	1 Sınav	1 Gökyüzü	1
Vatan	4	Ezan	2 Rüya	1 Deniz	1 Hayat	1
Tarih Ders Kitabı	4	İstiklal Savaşı	2 Şaha Kalkmış At	1 Survivor	1	
Ölüm	4	Yaşlı İnsan	2 Kesilmiş Sakal	1 Türk Askeri	1	
Deprem	4	Antika Araba	2 Topun icadı	1 Dikiz Aynası	1	
Boksör	3	Sandık	2 Susuzluk	1 Mektup	1	

Çalışmaya katılan öğretmen adayları tarafından üretilen metaforların hangi tema altında toplanmasını ortaya koymak amacı ile yapılan içerik analizi sonucunda, 61 metafor ortak özellikleri dikkate alınarak 6 tema altında gruplandırılmıştır.

Tablo 3’de Kut’ül Amare savaşı ile ilgili öğretmen adayları (N=143) tarafından üretilen 61 metaforun 6 temaya göre dağılımı gösterilmektedir.

Tablo 3: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının “Kut’ül Amare” Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Kategori	Öğrenci (f)	Öğrenci (%)	Metafor (f)	Metafor (%)
Kazanılan zafer	büyük 46	32,2	15	24,6
Bağımsız arzusu	yaşama 30	20,9	8	13,1
Mücadele	22	15,4	12	19,7
Geçmişin bilgisi	19	13,3	10	16,4
Yıkım	16	11,3	8	13,1
Umut	10	6,9	8	13,1
Toplam	143	100	61	100

Tablo 2’deki veriler incelendiğinde öğrencilerin en çok oluşturduğu metaforların “kazanılan büyük zafer” teması altında toplandığı görülmektedir. Kut’ül Amare savaşı kavramına ilişkin araştırmada geliştirilen 6 kavramsal tema ve bunların özellikleri öğrencilerin görüşlerinden yapılan alıntılarla aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Kategori 1: Kazanılan Büyük Zafer

Sosyal bilgiler öğretmen adayları kazanılan büyük zafer kategorisiyle ilgili, zafer, aslan, güneş, destan, oruç, inanç, bayram, güç, İngilizler için hezimet, ışık, şampiyonluk, şaha kalkmış at, silahın icadı ve İstanbul’un fethi metaforlarını üretmişlerdir. Öğretmen adaylarının ürettikleri bu metaforların üretilme gerekçeleri irdelendiğinde öğretmen adaylarının Kut’ül Amare savaşı algısını kazanılan büyük zafer ile ilişkilendirdikleri söylenebilir. Tablo 4’te bu kategoriyi oluşturan metaforlar, her bir metaforu geliştiren katılımcı sayı ve yüzdesi verilmiştir.

Tablo 4: Kazanılan Büyük Zafer

Metafor	Öğrenci (f)	Öğrenci (%)
Zafer	14	9,79
Aslan	12	8,35
Güneş	4	2,79
Destan	4	2,79
Oruç	2	1,39
İnanç	1	0,69
Bayram	1	0,69
Kurtuluşa açılan yol	1	0,69
Güç	1	0,69
İngilizler için hezimet	1	0,69
Işık	1	0,69
Şampiyonluk	1	0,69
Şaha kalkmış at	1	0,69
Silahın icadı	1	0,69
İstanbul’un fethi	1	0,69
Toplam öğrenci	46	32,2
Toplam metafor	15	24,6

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi

Tablo 4'e bakıldığında bu kategoriye toplamda 46 katılımcı (%32,2) ve 15 metafor (%24,6) temsil etmektedir. Bu kategoriye ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bazılarının ifadeleri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

"... Kut'ül Amare savaşı zafer gibidir. Çünkü zor şartlar ve imkânsızlıklar içinde İngilizlere karşı kazanılmış büyük bir zaferdir." Ö.22

"... Kut'ül Amare savaşı aslan gibidir. Çünkü İngilizlere karşı yapılan savaşta Osmanlı ordusu bir aslan gibi kükreyerek büyük bir zafere imza atmıştır." Ö.13

"... Kut'ül Amare savaşı destan gibidir. Çünkü Türk ordusu yokluk içinde kendisinden güçlü İngiliz ordusunu yenerek büyük bir zafer kazanmış ve Kut'ül Amare savaşını destanlaştırmıştır." Ö.5

"... Kut'ül Amare savaşı şaha kalkmış at gibidir. Çünkü Türk ordusu tüm gücünü kullanarak şaha kalkmış ve İngilizlere Kut'ül Amare'yi dar ederek büyük bir zafer kazanmıştır." Ö.4

"... Kut'ül Amare savaşı inanç gibidir. Çünkü Türk ordusu inanarak kendisinden kuvvetli İngilizlere karşı büyük bir zafer kazanmıştır." Ö.1

"... Kut'ül Amare savaşı İngilizler için hezimet gibidir. Çünkü Çanakkale savaşından sonra Osmanlı ordusuna karşı İngilizler 2. Yenilgilerini Kut'ül Amare savaşında tatmışlardır. Osmanlı ordusunun Kut'ül Amare savaşı büyük zaferi İngilizler için büyük bir hezimetin ikinci perdesidir." Ö.11

"... Kut'ül Amare savaşı güneş gibidir. Çünkü güneşin parlaklığı gibi Kut'ül Amare Türk tarihine İngilizlere karşı kazanılmış büyük bir zafer olarak doğmuştur." Ö.18

Kategori 2: Bağımsız Yaşama Arzusu

Bağımsız yaşama arzusu kategorisinde sosyal bilgiler öğretmen adayları; kurt, Çanakkale, vatan, bayrak, ezan, nefes, istiklal savaşı ve Türk askeri metaforlarını üretmişlerdir. Öğretmen adaylarının metaforlar ile ilgili açıklamaları incelendiğinde, Kut'ül Amare'nin bağımsız yaşama arzusu olduğuna vurgu yapılmıştır. Öğretmen adayları tarafından üretilen metaforlar ve her bir metaforu geliştiren katılımcı sayısı Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Bağımsız Yaşama Arzusu

Metafor	Öğrenci (f)	Öğrenci (%)
Kurt	8	5,59
Çanakkale	6	4,19
Bayrak	5	3,49
Vatan	4	2,79
Ezan	2	1,39
Nefes	2	1,39
İstiklal Savaşı	2	1,39
Türk Askeri	1	0,69
Toplam Öğrenci	30	20,9
Toplam Metafor	8	13,1

Tablo 5'e bakıldığında bu kategoriye toplamda 30 katılımcı (%20,9) ve 8 metafor (%13,1) temsil etmektedir. Bu kategoriye ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bazılarının ifadeleri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

“... Kut’ül Amare savaşı kurt gibidir. Çünkü kurtlar bağımsız olarak yaşarlar. Bağımsızlığımıza düşkündürler. Osmanlı da bir kurt gibi Kut’ül Amare savaşında bağımsız yaşama arzusuyla İngilizlere karşı mücadele vermiştir.” Ö.9

“... Kut’ül Amare savaşı Çanakkale savaşı gibidir. Çünkü Türk milleti Çanakkale’de bağımsızlığını kaybetmemek için kanının son damlasına kadar savaşmıştır ve itilaf donanmasını bozguna uğratmıştır. Kut’ül Amare savaşı da Çanakkale gibi İngilizlere karşı bağımsız yaşama arzusuyla yapılan bir mücadeledir.” Ö.51

“... Kut’ül Amare savaşı bayrak gibidir. Çünkü bir ulusun bağımsızlığının simgelerinden birisi bayraktır. Kut’ül Amare savaşında bayrak gibi bağımsızlık arzusuyla yapılan mücadeledir.” Ö.32

“... Kut’ül Amare savaşı vatan gibidir. Çünkü vatan olmadan bağımsızlık olmaz. Kut’ül Amare savaşında Osmanlı vatan toprağının bağımsızlık uğruna savunulmasıdır. Kut’ül Amare savaşı bağımsız yaşama arzudur.” Ö.10

“... Kut’ül Amare savaşı Türk askeri gibidir. Çünkü Türk askeri tüm mücadelesini vatanı üzerinde bağımsızlığını kaybetmemek için yapmıştır.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının
Metaforlar Yoluyla Analizi

Kut'ül Amare savaşı da Türk askerinin İngilizlere karşı bağımsızlık uğruna yaptığı mücadeledir.” Ö.6

Kategori 3: Mücadele

Mücadele olarak Kut'ül Amare kategorisinde sosyal bilgiler öğretmen adayları; kaplan, yıldız, boksör, hayat, futbol maçı, para, ekmek, araba yarışı, kılıç, sınav, deniz ve survivor metaforlarını üretmişlerdir. Öğretmen adaylarının metaforlar ile ilgili açıklamaları incelendiğinde, Kut'ül Amare savaşının mücadele olduğuna vurgu yapmışlardır. Öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforlar, her bir metaforu geliştiren katılımcı sayış ve yüzdesi Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Mücadele Olarak Kut'ül Amare Savaşı

Metafor	Öğrenci (f)	Öğrenci (%)
Kaplan	6	4,2
Futbol maçı	3	2,1
Boksör	3	2,1
Para	2	1,4
Ekmek	1	0,69
Yıldız	1	0,69
Hayat	1	0,69
Araba yarışı	1	0,69
Kılıç	1	0,69
Sınav	1	0,69
Deniz	1	0,69
Survivor	1	0,69
Toplam öğrenci	22	15,4
Toplam metafor	12	19,7

Tablo 6’ya bakıldığında mücadele olarak Kut'ül Amare kategorisinde toplamda 22 öğrenci (%15,4) ve 12 metafor (%19,7) temsil etmektedir. Bu kategoriye ilişkin öğretmen adaylarının şu görüşleri örnek olarak verilebilir.

“... Kut'ül Amare savaşı kaplan gibidir. Kaplan mücadeleyi simgeler. Osmanlı devleti de kaplan gibi Kut'ül Amare savaşında mücadele etmiştir.”Ö.23

“... Kut’ül Amare savaşı boksör gibidir. Çünkü Osmanlı devleti Kut’ül Amare savaşında bir boksör gibi mücadele ederek topraklarını korumayı amaçlamıştır.”
Ö.25

“... Kut’ül Amare savaşı yıldız gibidir. Geceleri gökyüzü karanlık olsa da yıldızlar gökyüzünü aydınlatır. Savaşta askerlerimiz üstün bir gayret ve mücadele ile savaşan birer yıldıza benzer. Bu mücadeleden dolayı, Kut’ül Amare zaferi de gökyüzündeki yıldızlara benzer.” Ö.14

“... Kut’ül Amare savaşı futbol maçı gibidir. Çünkü futbolcular maçta mücadele etmeden galip gelemez. Kut’ül Amare savaşında da Türk ordusu İngilizlere karşı mücadele ederek İngilizleri yenilgiye uğratmıştır.” Ö.35

Kategori 4: Geçmişin Bilgisi

Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından geçmişin bilgisi olarak Kut’ül Amare kategorisinde; ders kitabı, tozlu raf, antika araba, yaşlı insan, sandık, sahaf, dikiz aynası, mektup, hikâye ve masal metaforları üretilmiştir. Bu metafor ve gerekçelerden sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut’ül Amare savaşını geçmişin bilgisi olarak ilişkilendirdikleri söylenebilir. Tablo 7’de bu kategoriye oluşturan metaforlar, her bir metaforu geliştiren katılımcı sayısı ve yüzdesi sunulmuştur.

Tablo 7: Geçmişin Bilgisi

Metafor	Öğrenci (f)	Öğrenci (%)
Ders kitabı	4	2,8
Tozlu raf	3	2,1
Yaşlı insan	2	1,4
Antika araba	2	1,4
Sandık	2	1,4
Sahaf	2	1,4
Dikiz aynası	1	0,69
Mektup	1	0,69
Hikâye	1	0,69
Masal	1	0,69
Toplam öğrenci	19	13,3
Toplam metafor	10	16,34

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi

Tablodaki veriler incelendiğinde bu kategoriye toplamda 19 katılımcı (%13,3) ve 10 metafor (%16,34) temsil etmektedir. Bu kategoriye ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bazılarının ifadeleri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

“... Kut'ül Amare savaşı dikiz aynası gibidir. Çünkü geçmişimize bakarak tarihimizi ve geçmişimizi öğrenebiliriz. Dikiz aynası arkayı yani geçmişimizi gösterdiği için geçmişten istifade etmemizi sağlar.” Ö.47

“... Kut'ül Amare savaşı tozlu raf gibidir. Çünkü tozlu raflarda geçmişimiz saklıdır. Kut'ül Amare savaşı da tozlu raflarda kalmış geçmişimize yönelik bilgiler ile doludur.” Ö.5

“... Kut'ül Amare savaşı ders kitabı gibidir. Çünkü tarih ders kitapları geçmişimizi bizlere öğretir. Kut'ül Amare savaşı da tarih ders kitaplarında geçmişe yönelik bilginin varlığını taşır.” Ö.36

“... Kut'ül Amare savaşı sahaf gibidir. Çünkü sahafta birçok eski ve değerli ürüne rastlayabiliriz. Kut'ül Amare savaşı da geçmişin bilgi hazinesidir. Bizlere geçmişin bilgisini öğretir.” Ö.8

“... Kut'ül Amare savaşı mektup gibidir. Çünkü mektuplar yaşanan dönemin gerçek tanıklarındır. Mektupların içerisindekiler zaman geçtikçe geçmişin bilgisini taşırlar. Kut'ül Amare savaşı da bizlere geçmişe dönük bilgiler verir. Böylelikle geçmişimizi daha iyi öğrenmiş oluruz.” Ö.11

Kategori 5: Yıkım

Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından yıkım olarak Kut'ül Amare savaşı kategorisinde; depresyon, ölüm, kan, kazma, dozer, ateş, karanlık ve kesilmiş sakal metaforları üretilmiştir. Bu metafor ve gerekçelerden sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşını yıkım ile ilişkilendirdikleri görülmektedir. Tablo 8’de bu kategoriye oluşturan metaforlar, her bir metaforu geliştiren katılımcı sayısı ve yüzdesi sunulmuştur.

Tablo 8: Yıkım

Metafor	Öğrenci (f)	Öğrenci (%)
Deprem	4	2,8
Ölüm	4	2,8
Kan	3	2,1
Kazma	1	0,69
Dozer	1	0,69
Ateş	1	0,69
Karanlık	1	0,69
Kesilmiş sakal	1	0,69
Toplam öğrenci	16	11,3
Toplam metafor	8	13,1

Tablo 8'e göre bu kategoriyi toplamda 16 katılımcı (%11,3) ve 8 metafor (%13,1) temsil etmektedir. Bu kategoriye ilişkin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bazılarının ifadeleri aşağıda örnek olarak verilmiştir.

“... Kut’ül Amare savaşı deprem gibidir. Çünkü İngiliz ordusu büyük bir yıkıma uğramıştır. İngilizler Türk ordusu karşısında bozguna uğramışlardır.”
Ö.50

“... Kut’ül Amare savaşı ölüm gibidir. Savaşların sonunda ölüm vardır. Savaşın her iki taraftan binlerce kişi ölmektedir. Bu sebeple savaşlar yıkıma yol açar.”
Ö.43

“... Kut’ül Amare savaşı dozer gibidir. İngiliz ordusunu dozer gibi yıkıp geçmiştir. İngilizler Çanakkale savaşından sonra Osmanlı ordusu karşısında ikinci defa yıkıma uğramıştır.” Ö.12

“... Kut’ül Amare savaşı kesilmiş sakal gibidir. İngiliz ordusunun gücü de kesilmiş sakal gibi Kut’ül Amare savaşında yok edilmiştir. İngilizler büyük bir yıkım yaşamıştır.” Ö.32

Kategori 6: Umut

Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından umut olarak Kut’ül Amare savaşı kategorisinde; dolunay, umut ışığı, gökyüzü, rüya, susuzluk, hastalığı yenme, maçın ilk dakikaları ve bahar metaforları türetilmiştir. Bu metafor ve

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının
Metaforlar Yoluyla Analizi

gerekeçlerden sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kutül amare savaşını umut ile ilişkilendirdikleri söylenebilir. Öğretmen adayları tarafından oluşturulan metaforlar, her bir metaforu geliştiren katılımcı sayısı ve yüzdesi Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9: Umut Olarak Kut'ül Amare

Metafor	Öğrenci (f)	Öğrenci (%)
Dolunay	2	1,4
Umut Işığı	2	1,4
Gök Yüzü	1	0,69
Rüya	1	0,69
Susuzluk	1	0,69
Hastalığı Yenme	1	0,69
Maçın İlk dakikaları	1	0,69
Bahar	1	0,69
Toplam Öğrenci	10	6,9
Toplam Metafor	8	13,1

Tablo 9'a bakıldığında umut olarak Kut'ül Amare savaşı kategorisini toplamda 10 öğrenci (%6,9) ve 8 metafor (%13,1) temsil etmektedir. Bu kategori ile ilgili öğrencilerin şu görüşleri örnek olarak verilebilir.

“... Kut'ül Amare savaşı dolunay gibidir. Dolunay karanlığın içinden doğarak dünyayı aydınlatır. Karanlığın içinden Kut'ül Amara savaşı bir umut olarak doğmuştur.” Ö.24

“... Kut'ül Amare savaşı umut ışığı gibidir. Kut'ül Amare savaşı Osmanlı devletinin yaşadığı buhranlı dönemi bir süreliğine de olsa aydınlatmıştır. Osmanlı devleti üzerine umut olarak doğmuştur.” Ö.26

“... Kut'ül Amare savaşı bahar gibidir. Kışın ardından Kut'ül Amare savaşı Osmanlı devleti üzerine bir bahar gibi doğmuştur. Osmanlıların İngilizlere Kut'ül amare savaşında yenmesi toplum üzerinde umut yaratmıştır.” Ö.18

Tartışma Ve Öneriler

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşı kavramına yönelik algılarının ne yönde olduğu ve bu algılarını hangi metaforları kullanarak

açıkladıklarının incelendiği bu araştırma sonucunda 143 öğretmen adayı tarafından üretilen 61 adet metafor 6 farklı tema altında toplanmıştır. Çalışma sonucunda ulaşılan bu temalar; kazanılan büyük zafer, bağımsız yaşama arzusu, mücadele, geçmişin bilgisi, yıkım ve umut olarak Kut'ül Amare şeklindedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşı kavramına yönelik ürettikleri metaforların “kazanılan büyük zafer” teması altında yoğunlaştığı görülmüştür. Araştırmaya katılan 143 öğretmen adayından 46'sı ürettiği 15 metafor ile Kut'ül Amare savaşını kazanılan büyük zafer olarak gördüğünü ifade etmiştir. Kazanılan büyük zafer olarak Kut'ül Amare teması altında en çok zafer (%9,7) metaforu üretilmiştir. Öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak bu temaya ilişkin metafor oluşturmuş olmaları, onların Kut'ül Amare savaşını kazanılan büyük bir zafer olarak gördüklerinin sonucudur.

Mücadele olarak Kut'ül Amare savaşı teması metafor sayısı bakımından ikinci sıradadır. Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından oluşturulan, kaplan, futbol maçı, boksör, para, ekmek, yıldız, hayat, araba yarışı, kılıç, sınav, deniz ve survivor metaforları ve açıklamalarından Kut'ül Amare savaşının mücadele olduğu ortaya çıkmaktadır. Doğan (2015) tarafından öğrencilerin Çanakkale Savaşları ile ilgili metafor algılarını ortaya çıkarmaya yönelik yapılan çalışmada da, mücadele temasına vurgu yapılması, öğrencilerin savaşları mücadele olarak görmesinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Bağımsız yaşama arzusu olarak Kut'ül Amare savaşı temasını sosyal bilgiler öğretmen adayları, kurt, Çanakkale, bayrak, vatan, ezan, nefes, istiklal savaşı ve Türk askeri metaforlarıyla açıklamıştır. Öğretmen adaylarının metaforlar ile ilgili açıklamaları dikkatlice incelendiğinde Kut'ül Amare savaşının bağımsız yaşamak için önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışma bulgularına göre geliştirilen metaforların %16,4'i geçmişin bilgisi olarak Kut'ül Amare teması ile ilgilidir. Sosyal bilgiler öğretmen adayları, ders kitabı, tozlu raf, yaşlı insan, antika araba, sandık, sahaf, dikiz aynası, mektup, hikaye ve masal metaforları ile Kut'ül Amare savaşının geçmişin bilgisi olduğuna vurgu yapmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adayları tarafından yıkım olarak Kut'ül Amare savaşı kategorisinde; depresyon, ölüm, kan, kazma, dozer, ateş, karanlık ve kesilmiş sakal metaforları üretilmiştir. Öğretmen adayları tarafından üretilen bu metafor ve gerekçelerden Kut'ül Amare savaşını yıkım ile ilişkilendirdikleri

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi

söylenbilir. Kanatlı ve Schreglmann'ın (2017) öğrencilerin savaş ve barış kavramlarına yönelik metafor algılarını ortaya çıkaran çalışmasında da, öğrencilerin savaşı, yıkım ve ölüm metaforlarıyla açıklaması savaşların insan üzerindeki olumsuz etkilerini göstermektedir.

Çalışmada dikkat çeken bir diğer sonuç ise sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşını umut olarak açıklamasıdır. Öğretmen adayları Kut'ül Amare savaşını, dolunay, umut ışığı, gökyüzü, rüya, susuzluk, hastalığı yenme, maçın ilk dakikaları ve bahar metaforları ile açıklayarak Kut'ül Amare savaşını umudun bir parçası olarak gördüklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak 143 öğretmen adayı tarafından oluşturulan 61 metaforun, öğretmen adaylarının Kut'ül Amare savaşını somutlaştırmada ve benzerlik kurmada zorlanmadıkları anlamının çıkmasını sağlamaktadır. Kut'ül Amare savaşı için oluşturulan metafor sayısının fazla olması bu açıdan önemlidir. Metaforların birbirleriyle ilişkileri dikkate alınarak oluşturulan kategorilere bakıldığında, Kut'ül Amare savaşının ne olduğunun öğretmen adayları tarafından bilinmesi Kut'ül Amare savaşının doğru anlaşılabilmesi açısından önemli bir sonuçtur.

Bu sonuçlara bağlı olarak aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- Sosyal bilgiler derslerinde tarih konuların öğretiminde öğrencilerin anlamlı öğrenmelerini sağlamak için metaforlar bir araç olarak kullanılabilir.
- Sosyal bilgiler ders kitaplarında metaforlara yer verilerek öğrencilerin konuları somutlaştırması ve anlaması kolaylaştırılabilir.
- Kut'ül Amare savaşı üzerine her hangi bir metafor araştırması yapılmamış olmaması, bu araştırma bulgularının benzer başka bir araştırma sonuçları ile karşılaştırılmamasına sebep olmuştur. Bu bakımdan ileride Kut'ül Amare savaşı ile ilgili metafor çalışmalarının sayısında artış olduğunda, çalışmaların sonuçları bir birleriyle karşılaştırılabilir ve farklı değerlendirmeler yapılabilir.

Kaynakça

Aknoğlu, O. ve Arslan, Y. (2007) Türkiye’de Ortaöğretim Öğrencilerinin Tarih Kavramlarını Kazanma Durumu ve Değerlendirilmesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 18, 137-154.

Arslan, M. ve Bayrakçı, M. (2006) Metaforik Düşünme ve Öğrenme Yaklaşımının Eğitim ve Öğretim Açısından İncelenmesi, Milli Eğitim, 171, 100-108.

Candan, A. S. ve Koçer, Ö. (2013) Tarih Derslerinde Kavramların Algılanma Düzeylerine İlişkin Bir Değerlendirme. Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 2(1) 353- 374.

Candan, A. S. (2009) Tarih Derslerinde Kavramlar ve Öğretimi (M. Demirel ve İ. Turhan Ed.) Tarih Öğretim Yöntemi (pp. 130-145) Ankara, Nobel Yayıncılık.

Cerit, Y. (2008) Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(4) 693-712.

Demircioğlu, İ. H. (2010) Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar, Ankara, Anı Yayıncılık.

Dilek, D. (2007) Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi, Ankara. Nobel Yayıncılık.

Dinç, E. (2006) Tarih Eğitimcilerinin Mevcut Lise Tarih Müfredat Programı ve Tarih Öğretiminin Amaçları Hakkındaki Görüşleri, Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(2), 263-276.

Doğan, Y. (2015) 100. Yılında Öğretmen Adayları ve Öğrencilerin Bakışıyla Çanakkale Savaşları: Bir Metafor Araştırması, Turkish Studies – International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkish Volume 10/3 Winter p. 369- 386, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8035>

Güler, A. ve Halıcıoğlu, B. vd. (2013) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara. Seçkin Yayıncılık.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Kut'ül Amare Savaşına İlişkin Algılarının
Metaforlar Yoluyla Analizi

Kanatlı, F. ve Schreglmann, S. (2017) İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerin Savaş ve Barış Kavramlarına Yönelik Metaforik Algıları, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14/37, s.127-146.

Keçe, M. (2014) Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bazı Tarih Kavramlarına İlişkin Algılarının Metaforlar Yoluyla Analizi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(4) 143- 156.

Kılcan, B. (2013) Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında Yer Alan Değerlere İlişkin Öğrenci Algılarının İncelenmesi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005) Metaforlar, Hayat, Anlam ve Dil (Demir, G. Çev.) İstanbul. Paradigma Yayınları.

Mutluer, C.(2014) Edebiyat Öğrencilerinin Tarih Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla Analizi, Tarih Okulu Dergisi, Yıl 7, Sayı XIX, 699-718. www.johschool.com.tr

Özbaş, B. ve Aktekin, S. (2013) Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretmenliğine İlişkin İnançlarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi, Eğitim Kuram ve Uygulama, 9(3) 211-228.

Özbaş, B. (2012) Sosyal Bilgiler Öğretmeni Olarak Ben Kimim? Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Kimliklere Yönelik Görüşlerinin Metaforik Analiz Yoluyla İncelenmesi, TurkishStudies, 7(2) 821- 838.

Öztürk, Ç. (2007) Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Coğrafya Kavramına Yönelik Metafor Durumları, Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 2(2) 821- 838.

Saban, A. (2009) Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2) 281-326.

Saban, A. (2004) Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(2) 131-155.

Schmitt, R. (2005) Systematic Metaphor Analysis A Method Of Qualitative Research. The Qualitative Report, 10(2), 358-394.

Senemoğlu, N. (2005) Geliřim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya. Ankara, Gönül Yayıncılık

Soydaş, S. (2010) Öğrencilerin Hayat Bilgisi Derslerinde Edindikleri Demokrasi ve Demokratik Yařamla İlişkin Kavramlara İlişkin Oluşturdukları Metaforların Hermeneutik Yaklaşımla İncelenmesi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Stanley, D. (1994) A Model for Teaching Critical Thinking, Contemporary Education, 72 (1) 18-22.

şahin, ř. ve Baturay, M. (2013) Orta Öğretim Öğrencilerinin İnternet Kavramına İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi; Bir Metafor Analizi Çalışması, Kastamonu Eğitim Fakóltesi Dergisi, 21(1) 177- 192.

Tuna, E. ve Budak, F. (2013) Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarih Kavramına İlişkin Algılarının Metaforlar Yardımıyla Analizi, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(4) 128-147.

Yalçinkaya, E. (2013) Tarih Kavramına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ürettikleri Metaforların İncelenmesi, Journal of World of Turks, 5(3), 96-111.

Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2012) Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Ankara. Seçkin Yayıncılık.